

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я – 2021**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ

27-28 травня 2021 року

Запоріжжя
2021

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Аніщенко Михайло Анатолійович, доцент кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права ЗДМУ, кандидат юридичних наук;

Алексєєв Олександр Германович, завідувач кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права ЗДМУ, кандидат фармацевтичних наук, доцент;

Гамбург Леонід Самойлович, доцент кафедри управління і економіки фармації, медичного та фармацевтичного права ЗДМУ, кандидат юридичних наук, доцент.

За загальною редакцією ректора Запорізького державного медичного університету, доктора медичних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України **Колесника Юрія Михайловича**

М 58 Правові проблеми сучасної трансформації охорони здоров'я: збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Запоріжжя, 27-28 травня 2021 р.) / за заг. ред. Ю.М. Колесника. - Запоріжжя: ЗДМУ, 2021. - 98 с.

У збірнику представлені матеріали тез доповідей, що виражають теоретичні та практичні правові проблеми сучасної трансформації охорони здоров'я. Авторами статей є науковці та практики галузі правознавства та охорони здоров'я з різних регіонів України та з інших держав, колом професійних інтересів яких є правові питання медицини та фармації.

ISBN 978-966-417-196-4

УДК 342.9: 614.2

© М.А. Аніщенко, О.Г. Алексєєв, Л. С. Гамбург, 2021
© Видавництво ЗДМУ, 2021

ЗМІСТ

Lytvynenko Anatoliy A.

THE APPLICATION OF PATIENT'S RIGHT TO INFORMED CONSENT,
MEDICAL CONFIDENTIALITY AND ACCESS TO MEDICAL RECORDS
UPON THE EXAMPLE OF REPUBLIC OF LATVIA6

Адамчук О.Ф., Гель А.П., Жарлінська Р.Г.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ЮРИДИЧНОГО ЗМІСТУ МЕДИЧНОЇ ПОМИЛКИ...12

Аніщенко М.А.

ТИПОВИЙ ДОГОВІР ЯК ЗАСІБ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ
АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....15

Баєва О.В.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ВАКЦИНАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ПРОТИ
COVID- 19: ПРАВОВІ ТА БІОЕТИЧНІ АСПЕКТИ.....17

Барановская И.М.

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ
ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ ПРИ ОКАЗАНИИ
МЕДИЦИНСКОЙ ПОМОЩИ И ПРЕДОСТАВЛЕНИИ УСЛУГ.....20

Гаврильців М.Т., Висоцький В.М.

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ГАРАНТІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА
ГРОМАДЯНИНА У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....25

Гамбург І.А.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВАЦІЙ В
УПРАВЛІНСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....28

Гамбург Л.С.

ДЕРЖАВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБОВ'ЯЗКУ ГРОМАДЯН УКРАЇНИ
ПІКЛУВАТИСЬ ПРО СВОЄ ЗДОРОВ'Я: ОСОБЛИВОСТІ ЮРИДИЧНОЇ
ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....31

Гулак О.В.

ЩОДО СТРАТЕГІЇ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
В УКРАЇНІ.....34

ДічкоГ.О.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ПРОБЛЕМАТИКИ COVID-19 В УКРАЇНІ.....38

Зима О.Т.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ: ЗАГАЛЬНИЙ ОГЛЯД 40

Зозуля Д.В. ЩОДО РОЛІ ПРИНЦИПУ ПРАВОВОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ВИДАТКІВ НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я.....	43
Козань Н.М., Волошинович В.М., Коцюбинська Ю.З., Зеленчук Г.М., Чадюк В.О СТРУКТУРА СУДОВО-МЕДИЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ СТОСОВНО ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЛІКАРІВ ХІРУРГІЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	46
Кремсарь І.М. ЕКСПЕРТНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО- СТРУКТУРНОЇ МОДЕЛІ ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ СИСТЕМИ КРОВООБІГУ СЕРЕД ДОРΟΣЛОГО НАСЕЛЕННЯ В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, ЩО НАДАЮТЬ ПЕРВИННУ МЕДИЧНУ ДОПОМОГУ НА РІВНІ РЕГІОНУ	49
Лисак В.В. ОСНОВНІ ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКІ ФАКТОРИ, ЩО СПРИЯЮТЬ ЕФЕКТИВНІЙ ВЗАЄМОДІЇ СИСТЕМ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ТА МЕДИЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	51
Лисенко Т.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ НОРМОТВОРЧОСТІ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	53
Лісецька І.С. ПРОБЛЕМА ПАЛІННЯ СЕРЕД ОСІБ ПІДЛІТКОВОГО ТА ЮНАЦЬКОГОВІКУ – ВАЖЛИВЕ ПИТАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я	55
Мосаєв Ю.В. СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ЕКОЛОГІЧНОГО НАПРЯМКУ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ В УКРАЇНІ.....	57
Новицька М.М. ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ АНАТОМІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ЛЮДИНИ ТА НАПРЯМКИ ЙОГО ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ..	59
Паламарчук І.В. ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ПРИ ПУБЛІЧНОМУ ПРАВОНАСТУПНИЦТВІ.....	63
Петрихін В.П. ДО ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОПТИМАЛЬНО ДОСТУПНОЇ ПЕРВИННОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ СІЛЬСЬКОМУ НАСЕЛЕННЮ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	67

Позднякова-Кирбят'єва Е.Г. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА В СФЕРІ РЕАБІЛІТАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	68
Пробко І.Б., Тодорошко Т.А. РІЗНИЦЯ МІЖ ФАКТИЧНИМ РОЗМІРОМ ЗАВДАНОЇ ШКОДИ І СТРАХОВОЮ ВИПЛАТОЮ ПРИ ДТП: ПОШУК СУБ'ЄКТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	70
Радутний О.Е. РОЗВИТОК ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВОЇ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У ФОРМАТІ D-Health.....	72
Різник О.І. ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ТА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	75
Сорока О.Я., Федосенко Н.В., Хомут І.В. ПРОБЛЕМИ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	77
Стець О.М., Чабаненко Ю.С. ЮРИДИЧНА ОСВІТА ТА ПРАВОВА КУЛЬТУРА ЯК ВАЖЛИВІ СКЛАДОВІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ.....	79
Таранов В.В. МЕДИКО-СТАТИСТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ В КОНТЕКСТІ РЕФОРМ, ЩО ПРОВОДЯТЬСЯ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ.....	82
Тельна Т.А. ДЕЯКІ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ.....	83
Триньова Я.О. ЕТИКО-ПРАВИВИЙ АСПЕКТ НАДАННЯ ПОСЛУГ ІЗ СУРОГАТНОГО МАТЕРИНСТВА ДИСКОРДАНТНИМ ПАРАМ.....	86
Фісун Н.О., Гудзь І.В. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	89
Четвертак Т.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....	92
Шутка І-Р.К. ЗНАЧЕННЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ АНТИКОРУПЦІЙНИХ СТАНДАРТІВ ДЛЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	95

Підсумовуючи зазначимо, що юридична конструкція «медична помилка» є складним правовим явищем, яке найбільше межує із професійною недбалістю, проте є іншою категорією за своєю природою. Синергія нормативної чіткості у визначенні цієї правничої конструкції та уніфікація підходів у судовій практиці сприятимуть забезпеченню ефективності гарантій дотримання прав людини у сфері надання медичної допомоги.

Список використаних джерел:

1. Майкут Х. В. Проблеми правової кваліфікації медичної помилки. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. №3. С. 54–57.
2. Михайлов С. В. Кваліфікація "лікарської помилки" як правової категорії. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2008. №43. С. 283–289.
3. Оніщенко О. В., Єрзаулова В.В. Медична помилка: правовий аспект. *Юридичний вісник*. 2013. №2. С. 92–95.
4. Сенюта І.Я. Дефекти надання медичної допомоги: поняття і види. *Медичне право*. 2017. № 1. С. 55-66.

Аніщенко Михайло Анатолійович,
доцент кафедри соціальної медицини,
громадського здоров'я, медичного та
фармацевтичного права Запорізького
державного медичного університету,
кандидат юридичних наук

ТИПОВИЙ ДОГОВІР ЯК ЗАСІБ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Як відомо, типові договори, форми яких затверджуються органами державної виконавчої влади, є доволі ефективними засобами управлінського впливу у публічному управлінні. В програмі державних медичних гарантій таким засобом впливу є Типова форма договору про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 р. № 410 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2019 р. № 134).

В розглядуваній формі типового договору є пункти, присвячені протидії корупції та є відображенням державної антикорупційної політики у сфері охорони здоров'я.

Так, в пункті 31 зазначеної форми вказано, що надавач не має права вимагати від пацієнтів незаконну винагороду в будь-якій формі, яка є попередньою чи наступною умовою для отримання пацієнтами медичних послуг, що надаються згідно з цим договором, і повинен здійснювати

контроль за тим, щоб працівники надавача та підрядники не вимагали від пацієнтів таку винагороду. Порухення таких вимог є підставою для притягнення до відповідальності надавача у порядку, передбаченому пунктом 37 цього договору. В свою чергу, пунктом 37 передбачено, що у разі подання пацієнтом (його законним представником) або іншою заінтересованою особою замовнику скарги про те, що надавач, працівники надавача або підрядник вимагали від пацієнта винагороду в будь-якій формі за медичні послуги, що повинні бути надані пацієнтам згідно з цим договором, замовник має право надіслати відповідну інформацію до правоохоронних органів. У разі набрання законної сили вироком суду про притягнення працівника надавача або підрядника до кримінальної відповідальності за порушення права на безоплатну медичну допомогу або у разі наявності інших достатніх підстав вважати, що така вимога мала місце, замовник має право в односторонньому порядку відмовитись від цього договору [1].

Якщо проаналізувати даний пункт з позицій норм здійснення державної антикорупційної політики, то можна дійти наступних висновків.

Проаналізовані пункти типової форми договору мають дійсно антикорупційну спрямованість. Дане твердження впливає із визначення корупції, що міститься в Законі України «Про запобігання корупції». Адже корупція – це використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 Закону України «Про запобігання корупції», або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [2].

Зазначимо, що в типовій формі договору термінологія не відповідає Закону України «Про запобігання корупції», адже в зазначеному законі використовується термін «неправомірна вигода», а у типовій формі договору «незаконна винагорода». Обидва терміни, на нашу думку, мають однаковий зміст.

Показово, що у типовій формі договору надавачеві забороняється саме «вимагати від пацієнтів незаконну винагороду в будь-якій формі», однак Закон вважає корупцією і «прийняття вигоди», «прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди». Тобто, якщо надавач медичних послуг прийняв, а не вимагав від пацієнта неправомірну вигоду (наприклад, неформальний платіж від пацієнта), такий надавач формально вважається таким, що не порушив умов договору з Національною службою здоров'я України.

Таким чином, вважаємо, що типовий договір про медичне обслуговування населення є доволі дієвим засобом державної

антикорупційної політики в сфері охорони здоров'я. Зазначимо, що на даний час типова форма договору про медичне обслуговування населення потребує корекції згідно чинного антикорупційного законодавства.

Список використаних джерел

1. Про договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій: постанова Кабінету Міністрів України від 25.04.2018 р. № 410. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/410-2018-%D0%BF#n46>.
2. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Te>

Баєва Олена Вікторівна,
завідувач кафедри громадського здоров'я та
мікробіології ПВНЗ «Київський медичний
університет», доктор біологічних наук,
професор

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ВАКЦИНАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ПРОТИ COVID- 19: ПРАВОВІ ТА БІОЕТИЧНІ АСПЕКТИ

11 березня 2020 року ВООЗ визнав ситуацію з розповсюдженням COVID- 19 як пандемію. На 11 травня 2021 року вірус SARS CoV-2 спричинив захворювання у понад 159 млн. осіб, з яких понад 3.3 млн. осіб померло. Пандемія на COVID- 19 поставила перед світовою медичною спільнотою, так і перед кожною країною необхідність аналізу і перегляду етико-правових засад організації охорони здоров'я та медичної допомоги при інфекційних захворюваннях, COVID- 19 зокрема. Серед таких етико-правових питань можна виокремити: право громадянина на отримання інформації про епідемічний стан; дотримання принципу інформованої згоди на медичне втручання; етико - правові принципи лікування та профілактики інфекційних захворювань та інші.

В Україні протягом пандемії було прийнято низку нормативно-правових актів, спрямованих на профілактику та лікування осіб, інфікованих на SARS-CoV-2. Так, Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення лікування коронавірусної хвороби (COVID-19)" N539-IX від 30 березня 2020 року було створено відповідні умови для скорочення строку затвердження протоколів клінічних випробувань лікарських засобів для лікування хворих на COVID-19, проведення експертизи реєстраційних матеріалів та матеріалів щодо внесення змін до реєстраційних матеріалів, прийняття рішень про державну реєстрацію або про відмову у державній реєстрації, прийняття рішень про внесення змін до реєстраційних матеріалів або про відмову у внесенні змін до реєстраційних матеріалів лікарських засобів для лікування COVID-19. Оскільки ці зміни не охоплювали скорочення строків затвердження клінічних випробувань та